

SÄRBEGÅVNING I SKOLA: MÖJLIGHET ELLER RISK?,

10 poäng

Gifted and talented in educational settings: an opportunity or a risk situation?

10 Credit Points/ 15 ECTS

LÄRDOK-kod: I4016F

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen ges som fristående kurs inom ämnet Specialpedagogik på nivå 61-80 poäng. Kursen har en flervetenskaplig inriktning och ges i samarbete med Karolinska Institutet och Mälardalens högskola inom ramen för samarbetsprojektet Specialpedagogiskt Forum. Kursen vänder sig till yrkesverksamma i olika professioner med anknytning till skola samt studenter i motsvarande utbildningar som vill fortbilda sig eller fördjupa sig inom detta område.

Kursansvarig institution är Individ, omvärld och lärande. Kursplanen har fastställts av institutionsstyrelsen vid institutionen för Individ, omvärld och lärande 2005-05-25.

2 FÖRKUNSKAPSKRAV

Högskolestudier (60 poäng) i ett ämne som är relevant för kursens innehåll: specialpedagogik, pedagogik, barn- och ungdomsvetenskap, didaktik, psykologi, socialt arbete, skolhälsovård, studie- och yrkesvägledning, eller motsvarande kunskaper. Högskolestudier i andra ämnen kan ge behörighet om särskilda skäl föreligger.

3 SYFTE

Kursen syftar till att ge en orientering i ämnet särbegåvning i utbildningssituationer och en möjlighet till fördjupning inom en specifik aspekt av det övergripande temat, vilken väljs utifrån studentens tidigare studier. Kursen syftar till att ge kunskaper och utveckla färdigheter som kan användas för att förbättra anpassningen till dessa elevers behov i undervisningssituationer, förebygga svårigheter och ge adekvat stöd.

4 INNEHÅLL OCH UPPLÄGGNING

Moment 1, *Kognition och begåvning* 5 poäng

Definition av begrepp, historik, arv och miljö i kognitiv utveckling, intelligensteorier, psykometri, kreativitet.

Individperspektiv på särbegåvade elever i utbildning. Symptom och vanmakt vid otillfredsställande skolbemötande. Risker och möjligheter, könsskillnader, sociala och kulturella aspekter, risker för minoriteter.

Moment 2 *Internationella rekommendationer och utbildningsstrategier* 5 poäng

Styrdokument, policy och provisions i ett internationellt perspektiv, fallbeskrivningar. Utbildningsstrategier. Rekommenderade förhållningssätt och arbetssätt, pedagogiska erfarenheter och exempel.

I kursen ingår föreläsningar, fältstudier, IKT-användning, grupparbete, läsning av litteratur, redovisningar.

Närvaron vid kurstillfällena är obligatorisk: deltagarna förväntas delta aktivt i diskussionen av innehållet som presenteras av föreläsarna, samt presentera och diskutera egna resultat från fält- och fördjupningsstudier. Vid frånvaro bestäms eventuella ersättningsuppgifter i samråd med kursansvarig.

Under kursens gång förväntas studenterna påverka innehållet genom val av fördjupningsområde, inriktning på fältstudier och val av litteratur.

Kursen uppmärksammar möjliga problem i mötet mellan utbildningssystemet och elever med särskild begåvning. På det sättet kan den bidra till att elevernas rätt till en utbildning som erkänner deras behov bättre kan tillgodoses. Kursen behandlar aspekter kopplade till könsskillnader och till bemötandet av kulturella minoriteter samt till internationella policy och strategier.

Kursen utvärderas elektroniskt.

5 EXAMINATION

Moment 1 examineras genom en muntlig och skriftlig redovisning av fältstudier och en litteraturstudie eller fördjupningsarbete.

Moment 2 examineras genom en muntlig och skriftlig redovisning av fältstudier och en litteraturstudie eller fördjupningsarbete.

Som betyg på kursen och momenten används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd och Underkänd. För att erhålla betyget Godkänd på hel kurs krävs Godkänd på båda mo-

menten. För att erhålla Väl Godkänd på hel kurs krävs Väl Godkänd på minst ett av momenten samt närvaro på minst 80 % av de schemalagda undervisningstillfällena.

Studenter som har godkänts på kursen ska på begäran få kursbevis.

6 KURSLITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

Obligatorisk litteratur

Bentham, S. (2002). *Psychology and Education*. Florence, USA: Routledge.
<http://site.ebrary.com/lib/larum/Doc?id=10053610&ppg=6>

Grigorenko, E. L. (1999). Heredity versus Environment as the Basis of Cognitive Ability. I: R. J. Sternberg (ed.) *The Nature of Cognition*. Cambridge Ms: The MIT Press, s. 665-696. (31s.)

Kimura, D. (2001). *Kön och kognition*. Lund : Studentlitteratur. (231 s.).

Persson, R.S. (1997). *Annorlunda land. Särbegåvnings psykologi*. Falköping: Almqvist & Wiksell. (308 s.)

Kurslitteraturen omfattar ca 2000 sidor.

Valbar litteratur (exempel)

Baker, J. Côté, J. (2003). Resources and commitment as critical factors in the development of 'Gifted' athletes. *High Ability Studies*. Vol. 14 Issue 2, p139, 2p.

Cropley A.J. & Dehn, D. (eds.) (1997). *Fostering the growth of high ability : European perspectives*. Norwood, N.J.: Ablex publ., cop. 1996 (628 s.).

Elhoweris, H., Mutua, K., Alsheikh, N., Holloway, P. (2005). Effect of Children's Ethnicity on Teachers' Referral and Recommendation Decisions in Gifted and Talented Programs. *Remedial & Special Education*. Vol. 26 Issue 1, p25, 7p, 3 charts.

Erez, R. (2004). Freedom and Creativity: An Approach to Science Education for Excellent Students and Its Realization in the Israel Arts and Science Academy's Curriculum. *Journal of Secondary Gifted Education*. Vol. 15 Issue4, p133, 8p.

Gardner, H. (1997). *Extraordinary mind : portraits of exceptional individuals and an examination of our extraordinariness*. New York: Basic Books

Hotulainen R. H. & Schofield N. (2003). Identified Pre-school Potential Giftedness and its Relation to Academic Achievement and Self-concept at the End of Finnish Comprehensive School. *High Abilities Studies*. Vol. 14. no 1, June 2003.

- Persson, R. (1997). High ability in egalitarian contexts : able children and common-sense teacher roles in the Swedish school system. Jönköping: Högskola för utbildning och kommunikation. (96 s.).
- Reed, C. F. (2004). Mathematically Gifted in the Heterogeneously Grouped Mathematics Classroom. *Journal of Secondary Gifted Education*. Vol. 15 Issue 3, p89, 7p.
- Reis, S., Renzulli, J.(2004). Current research on the social and emotional development of gifted and talented students: Good news and future possibilities. *Psychology in the Schools*. Jan2004, Vol. 41 Issue 1, p119, 12p.
- Ridley, K. White, K. (2004). What works for gifted and talented pupils. *Education Journal*. Issue 75, p28, 2p.
- Starko, A. J. (2005). *Creativity in the Classroom*. London: Lawrence Erlbaum Associates. (486 s.).
- Sternberg, R.J. (1999). A Dialectical Basis for Understanding the Study of Cognition. I: Sternberg (ed.). *The Nature of Cognition*. Cambridge: The MIT Press. (27 s.).
- Sternberg, R. J. (2003). WICS as a model of giftedness. *High Ability Studies*. Vol. 14 Issue 2, p109, 29p.
- Streznewski, M. K. (1999). *Gifted grownups : the mixed blessings of extraordinary potential*. New York: Wiley. (292 s.).
- Flera artiklar är tillgängliga i fulltext för studenter/anställda på LHS i databasen Academic Search Elite. URL= <http://www.lhs.se/bibliotek/databaser.html>

Web-resurser

- Föreningen Mensa: <http://www.mensa.se/>
- Ministry of Education (Canada) Gifted Education- A resource guide for teachers.
<http://www.bced.gov.bc.ca/specialed/gifted/>
- Ministry of Education (New Zealand) Gifted and talented Students. Meeting their needs in New Zealand school.
http://www.tki.org.nz/r/gifted/handbook/index_e.php
- Ministry of Education (New Zealand). Gifted and talented Community news.
<http://www.tki.org.nz/e/community/gifted/>
- Neag Center for Gifted Education and talent development (University of Connecticut)
<http://www.gifted.uconn.edu/>
- Qualification and Curriculum Authority, UK (2001). Guidance in educating the gifted and talented. <http://www.nc.uk.net/gt/index.html>

Lärarhögskolan i Stockholm
Institutionen för individ,
omvärld och lärande

KURSPLAN 5(5)
I4016F
Fastställd: 2005-05-25
Versionsnr: 1
Kursplanen gäller fr. o m termin: H07

Tolan, S. (1990). Helping your highly gifted child. Web-resurs.
<http://www.kidsource.com/kidsource/content/help.gift.html>

Walberg G. (2004). Begåvade elever i matematik. (C-uppsats). Linköpings Universitet.
http://www.nasbydalskolan.taby.se/Om/Ma-prof/Gunnel_ma.doc

Referenslitteratur

Heller K.A. m.fl.(ed.). (2000). *International handbook of giftedness and talent*. Amsterdam: Elsevier. (934 s.).

Murray, C. (2004). *Human accomplishment : the pursuit of excellence in the arts and sciences, 800 B.C. to 1950*. New York: Harper Collins. (688 s.)